

ČAJ

Pro chvíle pohody

LISTOPAD 2019

Časopis Autorů Jičínska

PF

Perly se rozprostřely na travách
a s jinovatkou
přestal strach
o jejich ztrátu

Jen ukryjí se v listoví
aby z rána zajiskřily
to mrazík jim napoví
v zářivém jasu s křišťály

Libuše MATYSÍKOVÁ

158

Vážení čtenáři,

listopadový ČAJ nás navnadí trochu vánočně, neboť příspěvky

Libuše Matysíkové,

ať již prozaické či poetické, nás naladí na vánoční notu.

Rozhovor poskytla organizátorka Dnů poezie v Broumově

Věra Kopecká.

Letos totiž proběhl již dvacátý ročník
tohoto mezinárodního setkání básníků a básnířek.

Věra nám prozradila, že :

**„Na 20. dny poezie je přihlášeno 78 autorů z Čech, Polska,
Slovenska, Ukrajiny, Ruska a Německa!“**

Tvorbu jičínských autorů zastupuje básník **Václav Teslík,**

který nedávno vydal sbírku **„Raději obětovat ráj.“**

Z ní nám představuje báseň **„Prosba.“**

Těšte se na vánoční číslo, do kterého přispělo v rámci výzvy
„Nadělme si ČAJ“ hodně autorek a autorů.

Váš Václav

HOST ČAJE:

LIBUŠE MATYSÍKOVÁ

Narodila se 30. 9. 1948 v obci Karolín. Vyrůstala v Javorníku ve Slezsku. V Přerově absolvovala Pedagogickou školu. Celý profesní život pracovala jako učitelka mateřské školy a cvičitel dětské jógy. Nyní bydlí ve Vrchoslavicích v rodinném domku.

Udržuje domek a zahradu, pomáhá manželovi včelařit. Sotva se naučila číst a psát, začala ihned veršovat. První verše byly pro členy rodiny,

spolužáky, spolupracovníky. Pak léta uplatňovala svoje vidění světa v rozvíjení slovní zásoby a správné výslovnosti dětí. Poté se přidalo i správné držení těla a správné dýchání. Píše poezii a krátké prozaické útvary. Vystupuje na regionálních kolech slam poetry v Brně. Obesílá literární soutěže, pořádá autorská čtení. Zúčastňuje se autorských setkávání. Je dlouholetou

členkou Mělnického Pegasu a od roku 2013, členkou Střediska východočeské obce spisovatelů. Publikuje a přispívá do almanachů a sborníků. Zúčastňuje se Dnů poezie. Spolupracuje se svou rodnou obcí Karolín, knihovnou v Javorníku, Knihovnou Kroměřížska a knihovnou v Němčicích nad Hanou.

Samostatně vydala např.: Kormidelník života / 2002 /, Dětskýma očima / 2003, 2004, Pegas Mělník /, Přivezli jsme jezevčička / 2006, lepoprelo /, O rodném kraji / 2008 /, Dětskýma očima – Veršobraní / 2013 /, Kuplet o Brně / 2015 / a další sbírky.

Z TVORBY LIBUŠE MATYSÍKOVÉ KOUZELNÉ AUTÍČKO

- Babi, zítra jedeme pro Romana. Říkal pan primář, že nám ho už pustí z nemocnice.

- Vezmete si prosím Helenku na nocleh a ráno ji zavedete do školky, domlouvá se snacha s tchýní a organizují jízdu pro Románka. Ráno jedou oba rodiče vlakem do Brna vyzvednout kluka a alou domů.

- Dobrý den, nakukujeme na oddělení. Roman se vytrhl sestřičce z ruky a rozběhl se za námi. Slzy v očích.

- Domů! Pojd'me honem domů! Románek měl uplakaný obličej, kolem oušek stroupky a od kovových obrouček brýlí, zelené proužky po tvářičkách. Asi s brejličkami i spával.

Cestou z nemocnice na nádraží jsme šli kolem hračkářství. Románek se zastavil u výlohy s hračkami a oči se mu rozzářily. Koukal na červené šlapací autíčko. Od výlohy jej nebylo možné odtrhnout.

Rodiče se na sebe podívali a otec šel do prodejny autíčko koupit. Dostal je zabalené v krabici. Doma jsme dárek schovali už na Vánoce. Rodiče se pravidelně stýkali s rodinou otcova bratra, ti měli jediného syna Ludvíka. A ten rok byla návštěva u našeho vánočního stromečku. Ludvík dostával dárky vyšších cenových relací. Jeho rodiče si to mohli dovolit. Tentokrát byla na řadě velká autodráha. Taková, která u vrstevníků vzbuzuje nadšení i závist.

Byli jsme po štědrovečerní večeři, už i nádobí bylo umyté, najednou u nás zazvonilo a šli jsme ke stromečku. Dcerka Helenka tam našla mrkací panenku s oblečením a Románek tam našel obrovskou krabici, kterou mu Ježíšek naložil. Krabici jsme otevřeli a obývací a kuchyň se staly cestou, po které jezdilo veselé červené autíčko, řízené Romanem.

Do této vánoční atmosféry přišla návštěva, tetinka, strýc a Ludvík. Když Ludva uviděl Romanovo auto, tak začal řvát, dupat a vztekat se:

- Já nechci blbou autodráhu! Chci takové autíčko! Roman ho může mít a já ne!

Jeho uklidnění trvalo dlouho a nakonec se k autíčku postavil tím způsobem, že organizoval jeho půjčování chlapcům v ulici. Ani pro něj to pak nebylo jednoduché. Někteří kluci se vztekali a chtěli ještě jezdit, pak je ale zpravidla vozil jejich tatínek na kole dlouho, až se zklidnili.

Další Vánoce už měli u Ludvíka barevnou televizi a u nás byla ještě černobílá. Potom už se návštěvy u stromečku pro jistotu nekonaly.

Když Romanovi naložil Ježíšek pod stromeček autíčko, byl unešený dárkem a dával najevo štěstí, které se šířilo celou jeho bytostí. Autíčko

sloužilo do úplného rozbití, i pro kamarády, i pro mladšího bratra. Vzhledem tomu, že věkový rozdíl mezi kluky je šest let, dá se říci, že opravdu vydrželo dlouhý čas.

PŘÍLIŠ ŠTĚDRÝ VEČER **aneb** **JAK JSEM POPRVÉ ZABÍJELA KAPRA**

Ve své paměti máme ukryty různé momenty, které se někdy v nějaké životní situaci objeví, a zkratkovitě si je vybavíme znovu. Asi když jsme se domnívali, že jsou dávno ty tam, oživnou a jsou s námi. Čas je stejně milosrdný a vybaví nám kostru vzpomínek spíše hezkých než ošklivých. Samozřejmě hlavními aktéry zpravidla býváme my sami, a i když bychom chtěli na situaci zapomenout, stejně se tak nestane.

Je to prostě dnes již úsměvná vzpomínka o tom, jak jsem poprvé v životě zabíjela kapra. To bylo tak. Otec byl horníkem na uranovém dole, horníci se loučili v hospůdce, trutnováci odjížděli na Vánoce domů a otec to trochu nezvládl. Alkoholu bylo víc než dost, otec to přehnal a byl 24 prosinec. Seděl za stolem, hlavu položenou na stole a pochrupoval. Když jej máma pobídla, aby si šel lehnout, tak zamumlal něco, jako nech mně být a pokračoval ve spánku za stolem,

Maminka okamžitě vyhodnotila situaci a prohlásila, že kapra nezabije, s jiným masem nepočítala, čili salát a polévku udělá, kapra ne. To je tátova práce. Mámy se zmocňovala nervozita, ale trvala na svém, kapra nezabije. Pustila se do svých obvyklých činností, na které byla zvyklá. Polévku po staročesku s houbami namísto rybí, bramborový salát, chystala cukroví a vánoční tažený jablkový závin na podnosy. V jejím obličejí se zračilo značné zklamání, ale přemáhala se, ovládala. Vždyť byly Vánoce! A ty dětem nechtěla pokazit. Starší dcerku pověřila zdobením vánočního stromku, její tvář a celé tělo bylo ve zjevném napětí, ale pokračovala v činnostech, které dělala vždy. Otec stále seděl u stolu a hlavou ležel na stole. Podřimoval.

Bylo mi asi dvanáct let, bráchovi deset let. Viděla jsem neudržitelnou situaci, vzala jsem nůž, utěrku, paličku a desku na maso a šla do koupelny. Zavolala jsem bráchu, že mi musí pomoci. V kuchyni se mamince ještě motala moje tříletá sestřička Janinka. Kapra jsem zabila téměř sama. Brácha mi sem tam podal utěrku, přinesl misku na odpad a brutvan na zabitého kapra.

Přece jenom mi bylo k užitku, že jsem otce několikrát viděla kapra nebo pstruha zabíjet. Mohla jsem tyto znalosti určitým způsobem uplatnit. Se zabítým kaprem si máma už věděla rady a my s bráchou jsme uklidili koupelnu, aby tam po kaprovi a našem konání nebylo ani stopy. Otec podřimoval dlouho, až do večera. V televizi právě probíhala televizní inscenace hry „ Příliš štědrý večer“ a v tom se z televize ozvalo: - Francku, ty lumpe! Otec, protože se jmenoval František, zvedl hlavu, zavolal: Co, co, co? A šel spát! Vánoce pro něj začaly až na Boží narození.

Štědrovečerní večere proběhla bez táty a my jako děti jsme byli velmi zklamány.

Očekávali jsme dárky! Se sestrou jsme dostaly knížky a ručně upletené svetry norským vzorem. Případlo nám to trochu málo, přece jenom jsme čekaly nějakou hračku, která by nás potěšila. Ruční práci jsme tehdy neuměly ocenit. Přestože jsme to cítily jako zklamání, obě dvě jsme svetry nosily mnoho let, až do úplného roztrhání. A mladší sourozenci tam našli ke svetičkům nějaké hračky.

Přestože byla pro tyto Vánoce situace více než napjatá, dá se říci, že Vánoce u nás dopadly vskutku dobře. Tentokrát jsme se snažili všichni a díky mamince a pohotové spolupráci celé rodiny se nakonec svátky vydařily. A tatínek? Tak trochu se styděl a už nikdy nedopustil, aby se podobná situace někdy opakovala.

Na Boží narození jsme se po obědě vypravili na dlouhou procházku. Přišli jsme červení, vyvětraní. A než jsme se dostali domů, začaly zvolna padat sněhové vločky. Rodiče nás nemohli dostat domů. Do rána napadlo sněhu dost a dost, tak jsme se na Štěpána vypravili na kopec, kde jsme využili lyže i sáně. Jak se ukázalo, nebyli jsme sami, koho první sníh vytáhl ven. Byly to hezké Vánoce.

Pěkný kvítko

V den Svatého Mikuláše se v šatně školičky scházejí děti a rodiče. Přichází maminka s Ondřejem.

- Dělej, přece víš, že pospíchám.

Pohladí jej po tváři, mile se na něho podívá.

- Víš, Ondro, bylo mi s tebou hezky... Jsi takový živý, ale děláš nám ostudu. Tu někoho kopneš, tu někoho kousneš nebo praštíš. Ale jsem přece jen tvoje maminka a mám tě ráda. Dnes přijdu z práce a bude mi smutno. Už z pekla poslali dopisy, že se na to pěkný kvítko těší a kotle mají připravené.

- To neříkej, zlobí se Ondra. - Jsem hodný. Včera jsem ti pomáhal.

- No, to sice ano, ale také jsi pokousal Jindříška, zbil Natálku a pokopal

Jiříka.

- Oni mě naštváli! Já se na ně zlobím, křičel Ondra.
- Tak uvidíme, nějak to dopadne. Všechno se dá vyřešit.

Ondra dostal pusku na rozloučenou a maminka odešla do práce. Děti s paní učitelkou sedí na židličkách. Vykulená očička čekají, odkud se letos objeví Mikuláš. Odzpívaly si písničky, zopakovaly říkanky. V tom někdo zazvonil... Děti zpozorněly. Některé naskákaly paní učitelce a paní školnici přímo do náruče. Hledaly útočiště.

- Už jsou tady.... Zaznělo třídou.

Ale ne. To jenom přišel Ondrův tatínek s kamerou a prosbou, zdali si může příchod Čerta a Mikuláše natočit na kameru. Paní ředitelka to dovolila.

Konečně přišli Mikuláš, Čert a Anděl. Nebyli to ti loňští. Anděl byl zlatý, Čert nějaký mladý, nezkušený, i Mikuláš byl nějak jiný. Děti jim zazpívaly koledy, mikulášské písně, přednesly básně a říkadla, naslibovaly, že budou hodné a dostaly od Andělka dárečky.

V tom co se nestalo! Čert nebyl tak tlustý a divoký jako v minulých letech, byl příliš hodný. Asi se bál, aby někoho nerozplakal...

A teď to přijde.

Andělek Čertovi něco řekl a Čert začal honit namísto dětí Ondrova tatínka a cosi nesrozumitelného mumlal. Paní učitelka zpozorněla nad nezvyklou situací.

- Co se stalo? Co se tu děje?
- To je on, prodává blbý telefony!

A jali se ho honit. Čert i Anděl.

- Čertíku, tohle nám tady nedělejte. Takové věci si vyřizujte jinde. Vy máte napomínat děti, aby byly hodné a ne si vyřizovat účty.

- Co jsme měli dělat, když jsme na něj právě čapli!

Děti plné živých zážitků se hezky vospinkaly, posvačily a nezvykle klidně si hrály. Silná motivace ... Co kdyby ...Postupně se rozcházely domů a objevila se i Ondrova maminka.

- Dobré odpoledne, paní učitelko, já vím, že jej dnes konečně odnesli, ale vezmu si papučky a nějaké věci, jestli po něm něco zbylo.

Ondrovi ve třídě zasvítily oči.

- Mami, mami, já jsem tady! Neodnesli mě. Ani nechtěli. Chtěli nám sebrat tatínka.

A naše pěkné kvítko s mámou radostně odcházelo domů. Zase to přežil!!!

Libuše MATYSÍKOVÁ - POEZIE

KOČIČÍ VÁNOCE

Co dělají kočky
když z oblohy
padají vločky

Sledují divné
lidi co se honí
co shánějí jako diví

Jak dělají nesmysly
strojí stromek
na kočky však nemyslí

Cinkají rolničkami
hrají si s mašličkami
nesmyslné věci větší

Když protáhneš se
pohroma
padá jim to dokola

Hlavu drží
lamentují
co se stalo proboha

SEN VÁNOČNÍ

Sen vánoční
vytryskl zase
jsem životní proud
úzkost i vzkříšení
ta chvíle v čase
k rozjímání
kouzlení

ROZJITŘENÍ

Tou něhou
kdy chvojí voní
rozžehněme nebe od svíčky
pastýři padnou u jesliček
a tiše cinkají rolničky

Dětství v nás je uschované
vzpomínky jsou veselé
Štědrý den v myslích malých dítek
to jsou ti malí andělé

V kamnech tiše dřevo praská
svět je nějak rychlejší
domov můj dobrá stará láska
s léty však je klidnější

PF

Perly se rozprostřely na travách
a s jinovatkou
přestal strach
o jejich ztrátu

Jen ukryjí se v listoví
aby z rána zajiskřily
to mrazík jim napoví
v zářivém jasu s křišťály

„Na 20. dny poezie je přihlášeno 78 autorů z Čech, Polska, Slovenska, Ukrajiny, Ruska a Německa!“

ROZHOVOR – VĚRA KOPECKÁ

Věra Kopecká je básnířka, malířka a organizátorka Dnů poezie v Broumově. Jičínákům ji nemusím představovat, neboť v našem městě často vystupovala či vystavovala svoje obrazy či fotografie doplněné poezií. Jen připomínám, že je místopředsedkyní Střediska východočeských spisovatelů.

Vzpomínal jsem, jak dlouho se s Věrou známe. Myslím si, že to bude okolo dvaceti let. Setkali jsme se na jednom z prvních ročníků Dnů poezie v Broumově (na tom prvním jsem ale nebyl). A letos Věra organizuje již 20. ročník tradičního podzimního setkání českých a polských básnířek a básníků, ale již dávno se setkání účastní autoři z dalších zemí. Myslím si, že je to ideální téma na rozhovor.

(Jen pro pořádek, rozhovor vychází v listopadovém ČAJi, ale Dny poezie již proběhly v říjnu. Rozhovor se uskutečnil ještě před akcí.)

- Věro, jak vůbec vznikl nápad na pořádání pravidelných setkání českých a polských autorů? Jaké byly začátky?

Dříve než jsme začali v roce 2000 organizovat první ročník, vlastně takový pokus o setkání básníků, byli jsme, myslím tím autory z Broumova, po několik let hosty večerů poezie v Polsku - v Nové Rudě, Kladsku i jinde. Domnívala jsem se, že bychom i my, na české straně, měli přispět ke společnému setkávání a poznávání se. Také jsem vzpomínala s pocitem stesku na kurzy Lidové konzervatoře (umělecký přednes, divadlo poezie, literární tvorba) v Praze, které jsem absolvovala v letech 1980-85. Tam nešlo o pouhé setkávání, ale o formu studia. Lektory byli herci, divadelní a rozhlasoví režiséři, básníci, překladatelé, profesori, kteří tou dobou třeba nemohli na univerzitách působit. Mnohému jsem se tam naučila a čerpám z toho poznání dodnes. A tak i Dny poezie, které organizuji, nejsou jen pouhým setkáváním se a prezentací tvorby, ale jejich součástí jsou i tvůrčí dílny, někdy přednášky na témata z české a polské literatury, přednášky a připomínky k prezentaci poezie. Samozřejmě na jiné úrovni než jaká byla v Lidové konzervatoři v Praze, ale některé prvky, nápady jsem se snažila využít i na tom malém prostoru dvou dní v roce a s lektory z řad účastníků.

- Víš, že většina práce spočívala na tvých bedrech, ale kdo ti byl největší oporou? Jak těžké bylo sehnat peníze, prostory a vše potřebné?

Na počátku mi organizačně pomáhala Eva Kučerová, kolegyně, učitelka češtiny a ruštiny, v té době zástupkyně ředitele na škole a také členka kulturní komise. Také díky tomu jsme nikdy neměli problém s propagací, s ubytováním a se sálem - první roky nám sál půjčovala ZUŠka, ubytování a prostory pro tvůrčí díly město. Jak se zvětšoval počet účastníků, začali jsme k ubytování a pracovní části Dnů využívat prostory letiště aeroklubu Broumov a bývalé školy v Křinicích. Velkou oporu po celou dobu mám v broumovských autorech - Jana Wienerová, Miloš Hromádka (E. Kučerová v roce 2007 zemřela), z polských autorů na počátku především Krzysztof Karwowský, nyní A. Matuszkiewicz. Ale stále více se zapojují i autoři, kteří na Dny přijíždějí a to je velice milé a svědčí to o tom, že festival je naší společnou věcí. Finančně jsem od počátku měla podporu města, přinejmenším peníze na vydání sborníku. V posledních letech i od Agentury pro rozvoj Broumova a podařilo se mi také získat už několikrát dotaci Královéhradeckého kraje. Tady je třeba zmínit, že více než deset let je část festivalu zaměřena také na děti a mládež. Nejprve to bylo formou soutěže pro děti, tvorbou sborníku prací pro dětský přednes a od r. 2010 se konají besedy s autory ve školách a v Broumovském klášteře pro žáky

broumovských škol.

- Obdivoval jsem i tvoji vydavatelskou činnost, každý ročník totiž přinesl sborník účastníků akce. Jak náročné bylo sborník připravit?

Jsem zvyklá učit se za pochodu a tím, že začnu věc dělat. Tak to bylo i se sborníkem, s jeho sestavováním i zpracováním na počítači. Dodnes si u toho občas zanádvám, když autoři nemají u svých básní nadepsané své jméno a neužívají základní pravidla psaní na počítači. To vždy pro mě znamená mnoho zbytečné práce. Na druhé straně jsou sborníky jakýmsi zhmotněním, utrvením našich setkávání, dávají možnost se k textům vrátit a třeba lépe porozumět i textům polským i kriticky porovnat své s jinými, možná se něco přiučit. Pokládám je za důležitou součást Dnů poezie.

- Ve sborníku jsou čeští a polští autoři. Tvorbu polských autorů jsi překládala do češtiny. Jak těžké jsou překlady z polštiny do češtiny?

I tady jsem se učila spíš v běhu. Zradou jsou v češtině a polštině stejně znějící slova, ale o různém významu a pro člověka, který jazyk nestudoval i gramatické tvary, rozeznat, zda je tvar v první osobě a podobně. Určitě jsem se dopustila i chyb a jen doufám, že ubývají. Jinak mě překlad poezie baví a poznávání zejména slovanských jazyků, toho jak se vzájemně prolínají je pro mě velkým dobrodružstvím. V posledním desetiletí se Dnů poezie zúčastňují i autoři píšící rusky, tedy z Ruska a Ukrajiny, ale i z dalších zemí, tedy překládám i z ruštiny. Tam je věc složitější, protože autoři využívají klasickou formu básně a je třeba si pohrát i s rýmem.

- Časem se účastníci přestěhovali do Křinic, kde probíhala část setkání. Co přineslo pro akci toto expandování?

Přenesení pracovní části Dnů poezie do Křinic byla nutnost. Účastníků přibylo a výhodou Křinic je, že máme vše pod jednou střechou - ubytování, jídlo i sál, kde probíhají dílny a přednášky. Navíc mi vychází vedení obce vstříc. A také malebné okolí pro sobotní procházku. V budově jsme kromě kuchárek sami, tedy nikoho nerušíme a neobtěžujeme - o přestávkách bývá rušno jako ve škole.

- Můžeš připomenout některá polská jména, která patří tradičně k akci?

Především, jak už jsem uvedla, je to Antoni Matuszkiewicz, který překládá české verše do polštiny, účastní se besed, připravil řadu přednášek. Více než deset let se zúčastňuje Dnů poezie Kazimierz Burnat z Vratislavi, člen ústředí Svazu polských spisovatelů (ZLP) a organizátor setkání v Polanici.

Z Valbřichu pravidelně jezdí a o festivalu informuje Elzbieta Gargala, která byla mnoho let vedoucí redaktorkou Valbřišského deníku. Z Nisy přijíždí Jurij Stasiewicz, z Jelení Hory Jan Owczarek, ze Svinouští Ewa Bugajna, s Poznaně bývala několikrát na festivalu Anna Zalewska, z Varšavy vietnamský básník, který mnoho let žil a pracoval v Polsku Lam Quang My a řada dalších.

- Postupně přijížděli autorky a autoři i z jiných zemí. Můžeš některé účastníky vzpomenout?

Vedle jmenovaného vietnamského básníka Lam Quang My, to byla Kát'a Poljanská, profesí lékařka z Petrohradu, z Ukrajiny se několikrát zúčastnil Aleksander Gordon a v posledních letech Sergej Šelkovyj a v minulém roce to byla Birute Jonuškaitė z Vilna a Marie Mistrioti z Řecké Chalkidy. Abych mohla představit tyto autory, přeložila jsem a vydala především pro účastníky Dnů ukázky z jejich poezie.

- Časem se část akcí konala i v Polsku. Kde? Kdo je garantem spolupráce na polské straně?

Na našem příhraničí, zejména z polské iniciativy se konají Polsko-české dny křesťanské kultury a tedy i naše Dny poezie, na nichž polovinu účastníků tvoří polští autoři, jsou jejich součástí. V jejich rámci se konají rovněž interdisciplinární plenéry, kterých jsem se zúčastnila. Jejich organizátor, zakládají člen Polsko-českého uměleckého klubu je Henryk Hnatiuk a ten zorganizoval večery s účastníky Dnů poezie v Mieroszowě a letos w Ludwikowicích. Přijetí v Polsku byla vždy velice vřelá.

- Básnická akce se rozrostla i o výtvarnou část, řada autorů je i výtvarně činná, nakonec i ty. V rámci Dne poezie se konají výstavy obrazů z plenérů z Křinic. Jaká je spolupráce básníků a výtvarníků?

Jsem přesvědčena, že je dobře, když se různé umělecké obory mezi sebou propojují, doplňují se a inspirují. Na této myšlence jsou právě plenéry organizované Henrykem Hnatiukem interdisciplinární. I na plenérech, které organizujeme v Křinicích je jeden večer věnován poezii a naopak, na Dnech poezie v tvůrčích dílnách se necháváme inspirovat obrazy z plenérů nebo fotografiemi. Z těchto tvůrčích dílen vznikly zajímavé publikace s fotografickými portréty (Poutníci krajinami poezie), fotografiemi plenérových obrazů (Pozdrav Broumovsku) nebo fotografiemi oken (Brána světů). Nejedna z autorů, účastníků Dnů poezie, je rovněž malíř nebo fotograf a příležitostně vystavuje nebo svými pracemi ilustruje knihy.

- V rámci akce účastníci navštívili Broumovský klášter a klášterní

zahradu. Na co jsem ještě zapomněl? Co bys doplnila? Co podle tebe bylo zajímavé?

Součástí programu je i vycházka nebo výlet do okolí. V jednom z ročníků, myslím, že právě v roce 2010 jsme byli na výletě v Adršpachu, několikrát jsme vyšli na Hvězdu, prošli Křinicemi, navštívili hřbitov a dřevěný kostelík, vznikla řada básní inspirovaných těmito vycházkami. Ale dva dny jsou příliš krátká doba.

- V rámci akce probíhají i čtení ve školách. Jak děti a studenti přijímají a vnímají současnou poezii?

Je třeba, aby se s ní vůbec měli možnost setkat. O to se snažíme. Aby se zamysleli nad tím, co jim může poezie nabídnout. To je další náš cíl. Vzhledem k mezinárodní sestavě, kde autoři představují verše ve svém rodném jazyce to je i možnost se setkat s různými, především slovanskými jazyky a zaposlouchat se do jejich melodiky. Školy si zvykly počítat s těmito besedami a i přijetí u žáků či studentů je dobré, mnohdy překvapí i zajímavým dotazem a jsem přesvědčena o tom, že si odnášejí nejen informace, ale i prožitek a náměty k zamyšlení.

- Obdivuji tvoji neúnavnou vydavatelskou činnost (sborníky a další sbírky u příležitosti Dne poezie). Co chystáš k letošnímu jubilejnímu 20.ročníku?

V letošním roce vydáváme výběrovou antologii poezie těch nejvýznamnějších autorů, účastníků Dnů poezie za uplynulých deset let. A vzaly jsme to ze široka- autorů je asi 50 a kniha má na 400 stran. Verše jsou dvou jazyčně - česky a polsky, některé i ve třech jazycích, když je originál v jiném než českém nebo polském jazyce. Překlad do polštiny je převážně dílem Antonína Matuszkiewicze, do češtiny jsem překládala já, některé básně František Všeňka.

- 20.ročník se bude konat ve dnech 18. až 20.října 2019. Co všechno chystáš? Jaké hosty? Jaké novinky? Představí se opět hosté na křtu sborníku Střediska východočeských spisovatelů v Přelouči?

Na 20. dny poezie je přihlášeno 78 autorů z Čech, Polska, Slovenska, Ukrajiny, Ruska a Německa. Jedna česká autorka žije v USA. Myslím, že fyzicky se alespoň části festivalu zúčastní více než 50 osob. Hostem z nejváženějších bude už podruhé Jekatěrina Poljanská, kterou představím v Přelouči a také na řadě besed v Královéhradeckém kraji. Přijede opět Sergej Šelkovyj z Ukrajiny a Kazimierz Burnat z Vratislavi, prvně předsedkyně Velkopolského oddělení ZLP Danuta Bartoš, snad i Lam Quang My a ze Slovenska Miroslav Kapusta a mnoho dalších.

- Víím, že ty jako organizátorka broumovských setkání, se zároveň účastníš zahraničních akcí. Kde všude jsi byla? Jak je vnímána česká poezie a čeští autoři v zahraničí?

Byla jsem na největších festivalech poezie v Polsku - ve Varšavě, v Poznani, v Haliči, v Polanici a na festivalu v Řecku. Myslím si, že jsme jako malá země trochu přehlíženi, na druhé straně se mi podařilo vždy získat pozornost a oslovit posluchače, přestože moje polština má mnoho nedostatků.

Čtu ale své verše také česky a nechávám tak vyniknout melodiku češtiny a posluchači jí vnímají, dokonce se mi svěřili, na následujícím setkání, že se začali česky učit. Z českých autorů jmenují spíš prozaiky.

- Přeji hodně zdaru 20.ročníku Dne poezie. Tobě hodně zdraví, elánu a nadšení do dalších ročníků! Mimochodem už máš nápady na další ročníky?

Nevím, jak dlouho ještě budu mít síly na organizaci Dnů, je to stále náročnější. Nápady obvykle vznikají v průběhu festivalů, nejen tady. Mám ale jeden odložený nápad na sborník, nad nímž jsme začali pracovat už vloni, letošní vydání jsem odložila, tak snad za rok.

Děkuji za rozhovor.

Václav

Václav TESLÍK PROSBA

I.

Prosím prosí
prosím pojd'
jdi se projít s ním

Vnímá pučení míst
vnímá
v jitrech pupenů
lichotky přízně

Neboj se blíž
vždy sám
poznává s básní

V básni
niť ticha
napíná tvůj dech
dívko

Jsi v básni milá
věrná jsi a čekáš
až prošveholí čas
do posledního místa
naděje

Naděje časem

často mizí
jako míza z rány
kterou nelze zahojit
a kterou sám
sobě
člověk působí

Někdy vlichotí se
snem:
možné je vrátit se zpět
i oklikou
chvilí bloudíš
ale věř osudu
vždyť stále prosí
o pomoc
vnímáš tu prosbu?

Jen když si nepomůžeš
mlčí

Jistě i mlčení
vláká výpovědi
komu ovšem prospívá
a kam spěje?

Někdy vlichotí se
Snem
obavy
baví a zaplňují
bývají plné slov

II.
Pramen vědomí
mění sny v proudy
mění se v bytí
zachytává se kamenů
v proudech padlých

a zná-li dosud vůle cíl
vystoupí na břeh
a čeká

Naslouchá a touží
mlčí a přesto plní
měkkostí
otázkou naděje předjímá
tajemnou náklonnost

A věčný Bůh
nás nešetří
a dosytosti obnovuje krásu
v mnoha podobách

Podobu krásy pouhou
krása tělesná odráží
upoutává
a krvácí při prvním pohledu
do všech pater
a zdá se být
sladkou

Počíná tváří
ona je vždy první
na ráně
a první prozradí bolest
a radost kterou sděluje
je vítanou vteřinou
světa
tedy i života

On jí počíná svou obnovu
v tichosti chvíle
kdy chlapec a dívka
dotknou se
poprvé ústy

Věrnou podobou
krásky
zaznívá krása
dušičky švitořivé

Je prudká a rozvířená
jako zdroj
jenž nelze spoutat
neboť slaví boží vůle
k životu
a jenom ti nejšťastnější
objevují její prvnot
v celé své
řadě

Brání se plachými poupaty
nevydají svou barvu všanc
jsou stálými zelenáči

s vůní
hluboko skrytou
a otevřít je násilím
může znamenat
zklamání

Můžeš je i poranit
aby tě pak nenáviděla
a tak jenom
přívětivá zručnost citlivých
volá:
neporazitelní
nerozluštitelní
otvírejte záhadu
zvolna
podivným klíčem
trpělivého
kovu

Báseň z nové sbírky Václava Teslika „Raději obětovat ráj.“

ČAJ pro chvíle pohody

č.158, listopad 2019, ročník XVIII

Vydáno 5. listopadu 2019 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!